

Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców
REPROPOL

Warszawa, dnia 29 stycznia 2020 r.

Pan Senator
Krzysztof Kwiatkowski
Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
ul. Wiejska 6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Senatorze,

w imieniu Stowarzyszenia Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL, organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi zrzeszającej wydawców prasy, zwracamy się do Pana Senatora z wnioskiem o uwzględnienie istotnych poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 38, druki sejmowe nr 45, 45-A i 122).

Chciałbym przy tym podkreślić, że nasze Stowarzyszenie popiera od dawna ideę powołania w naszym kraju wyspecjalizowanych sądów własności intelektualnej, która w końcu w przywołanym projekcie znajduje realny wyraz. Jednocześnie uwagi zgłaszane do projektu mają na celu uniknięcie sytuacji, w której wskutek zmian zawartych w projekcie - przedstawianym jako służący poprawie ochrony praw wyłącznych w Polsce - dojdzie de facto do obniżenia standardów tej ochrony przynajmniej w zakresie praw autorskich i praw pokrewnych. Stowarzyszenie zresztą już na etapie prac rządowych wskazywało, że niektóre z zaproponowanych rozwiązań są dostosowane wyłącznie do ochrony praw własności przemysłowej i nie uwzględniają specyfiki obrotu prawno-autorskiego, w tym problemów, na jakie napotykają twórcy i wydawcy, którzy chcą w praktyce wyegzekwować swoje prawa. Wówczas deklarowano uwzględnienie tej specyfiki w treści projektu – jego obecny kształt w pewnym zakresie niestety tym deklaracjom przeczy.

Dotyczy to w szczególności sposobu ukształtowania postępowań o udzielenie informacji. Zastosowanie do tych postępowań niektórych przepisów nowelizacji może utrudniać uzyskanie informacji koniecznych do dochodzenia wynagrodzeń prawno-autorskich przed sądem oraz może narażać uprawnionych na dodatkowe ryzyko i koszty. Jest to tym bardziej bulwersujące, gdy uwzględni się, że dotyczy to sytuacji, w których uprawnieni muszą za pośrednictwem sądu dochodzić udzielenia informacji, których udzielenie przez użytkownika jest obowiązkowe już wyłącznie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

Wątpliwości budzi w szczególności zmieniony projektem art. 80 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który zawiera zbyt ogólne odesłanie do nowych zasad prowadzenia postępowań informacyjnych określonych w nowelizowanym Kodeksie postępowania cywilnego. Obecnie przepis ten brzmi: „*W przypadku gdy uprawnienie do udzielenia informacji wynika z przepisów szczególnych, przepisy o postępowaniu w sprawach własności intelektualnej stosuje się odpowiednio.*” Oznacza to, że zastosowanie mogą znaleźć przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące:

a) ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej uprawnionego, jeśli nie wystąpi on ze skutecznym roszczeniem opartym o informacje uzyskane w postępowaniu opartym na roszczeniu informacyjnym (art. 479¹¹³§3 projektu);

b) zwrotu kosztów poniesionych przez obowiązanego do udzielenia informacji użytkownika, mimo że obowiązek jej udzielenia wynika, np. w sprawach dot. opłat od czystych nośników wprost z przepisów prawa (art. 479¹²¹ projektu);

c) dotyczące możliwości odmowy lub ograniczenia dostępu do informacji ze względu na ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa (mimo, że informacje służące do formułowania roszczeń z tytułu naruszenia prawa autorskiego lub zmierzające do wyegzekwowania należnych wynagrodzeń prawno-autorskich nie mają takiego charakteru, co jednoznacznie wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego¹ – np. art. 479¹¹⁹§3 projektu).

W celu usunięcia tych wad, zasadne jest zawężenie zakresu odesłania do norm Kodeksu postępowania cywilnego zawartego w art. 80 ust. 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na przykład w następujący sposób:

„Art. 80 ust. 3 W przypadku gdy uprawnienie do udzielenia informacji wynika z przepisów szczególnych, przepisy o postępowaniu w sprawach własności intelektualnej stosuje się odpowiednio, z wyłączeniem art. 479¹¹⁷§2 i art. 479¹¹⁹§2 w zakresie, w jakim odnoszą się do ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa oraz art. 479¹¹³§3, 479¹¹⁹§3, art. 479¹²¹, które nie znajdują zastosowania do postępowania prowadzonego na podstawie art. 48 ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz do postępowań prowadzonych na podstawie art. 19³ ust 3 oraz art. 47 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.”

Dodatkowo niewłaściwie - w naszej ocenie – ukształtowany został art. 479¹¹⁵§1 projektu. Po pierwsze w sposób enumeratywny określa on informacje, których ujawnienia może domagać się uprawniony, po drugie sama lista tych informacji jest kopią przepisu zawartego w ustawie Prawo własności przemysłowej, który po prostu nie pasuje do ochrony praw autorskich i pokrewnych (np. odwołuje się do pojęć takich jak ilość wyprodukowanych towarów czy ich cena). W przypadku nowoczesnych, cyfrowych metod eksploatacji utworów i przedmiotów praw pokrewnych zazwyczaj w ogóle nie dochodzi do wytworzenia jakiegokolwiek materialnego obiektu i jego sprzedaży, a podstawową informacją jest na przykład przychód dostawcy danych treści uzyskiwany dzięki ich eksploatacji. Literalna wykładnia art. 479¹¹⁵§1 projektu przez sądy może doprowadzić do sytuacji, w której będą one odmawiały udostępnienia informacji innych niż *expressis verbis* wskazane w treści niekompletnego przepisu. W konsekwencji zasadne jest poszerzenie katalogu informacji, których może domagać się uprawniony z tytułu praw autorskich i praw pokrewnych z wykorzystaniem sformułowań zawartych w obowiązującym art. 80 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które dotychczas nie budziły wątpliwości w praktyce sądowej. Art. 479¹¹⁵§1 mógłby w świetle powyższego przybrać np. następującą postać (element dodany – tj. pkt 3) został podkreślony).

„Art. 479¹¹⁵§ 1. Wezwanie do udzielenia informacji, o których mowa w art. 479¹¹³, dotyczy wyłącznie:

1) informacji o firmie, miejscu zamieszkania lub siedzibie i adresie producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy, od których lub na rzecz których nastąpiło nabycie lub zbycie towarów, korzystanie z usług lub ich świadczenie, jak również przewidywanych hurtowników i detalistów tych towarów lub usług;

2) informacji o ilości wyprodukowanych, wytworzonych, wysłanych, otrzymanych lub zamówionych towarów lub świadczonych usług, jak również cenach otrzymanych w zamian za towary lub usługi;

¹ wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 października 2011, sygn. P 18/09.

3) innych informacji i dokumentacji mającej znaczenie dla dochodzenia roszczeń uregulowanych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawie o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.”

Mam nadzieję, że zgłoszone poprawki zostaną uwzględnione w toku prac Komisji, pozwalając osiągnąć zamierzony cel projektu – podniesienie poziomu ochrony praw wyłącznych w Polsce.

Z poważaniem,
Maciej Hoffman
Prezes SDiW REPROPOL

